

mi je Varro povedal, toliko pomenja kot na „bren-calu gosti.“

Prava nemščina je v Schleswig-Holsteinu domá, kar bodo potrdili slovenski vojščaki, ki so tje še nedavno po kostanj za Prusa hodili. Kjer je Ljubljana po slednji volitvi sopet čisto „nemško“ mesto, ter bodo Ljubljančanje gotovo razumeli, če jim kos schles-wiške pesmice predložim, v kateri sem tudi jaz, Bren-celj, lepo poslavljen. Glasí se pa tako-le:

Kikeriki, du grôte hân,
wann wiltu út du dênen gân?
un as ik út to dênen ging,
sach ik ên grôtet wunner an.
Bâlam lêg inne wêg un sung,
bûkû sêt ant Für un spunn,
de mûskatt'n karrn de botter.
Fleddermûs —
fâgd dat hûs,
de brummers hâln de koi to hûs,
de Flegen schull'n se melken.
Achter in de schüne.
do stunnen drê kapüne *) itd.

Tako se o meni poje v Friedrichsstadt-u v Schleswigi. **) Tam še se velim „urdeutsch“: brummer.

Ljubljanski Nemci bodo težko razumeli vsako besedo te pesmi, pa saj v Ljubljani živé ne samo Slavisti, temoč tudi Germanisti, in tako jo bode njim že kdo razložil.

Nam Slovencem očitajo, da ne razumemo Čehov in Poljakov; s to pesmo spodbadam jaz Brencelj Obadovič ljubljanske nemškutarje: naj mi jo von „blatt weg“ — v „ljublanski tajč“ predstavijo in v „Laibacheri“, „Klagenfurterci“ ali pa „Tagespošti“ razglasijo.

Moj filolog pravi, da je moje ime: „bren-celj“ oblika nemškega diminutiva na: ele, li: bremsele Füssli, koroško-nemški: oale, jajčice, in da celó naši glagoli na: ljati, postavimo: rezljati, škrtljati, so iz nemške Forme: eln (goth. il), kakoršno najdemo v besedah: wandeln, wedeln, liebeln, sudeln. Vendar tega ne morem dati veljati, ker so-glasnik l v vseh indoevropskih jezicah služi, da z Ša-farikom govorim (časopis česk. mus. XX. ročnik, swaz. V. stran 578) za: „zdrobnělost děni“; tako grški *μύλλω* — a *μύω*, tudi *μύλλαινω*, primeri še lat. sorbillo, cantillo, scribillo, focillo a sorbeo, canto, scribo itd.

Tako tudi jaz utegnem, ker sem mala živalca biti diminativum, kakor: butelj, kluselj, štercelj, ertelj, percelj, krempelej, cocelj (cocati, mobilitare, agitare), kateri vsi v genitivu imajo — na. Zakaj? tega, Bogme! ne vem, kakor ni moj brat Rimljan zakaj Maro — Maronis, Scipio — Scipionis, mucro — mucronis itd. namesti: Marois, mucrois itd. Ker sem celó slišal govoriti: „sva si dobra prijateljna“, in v ti besedi je vendar sufiks telj = tar, tedaj mora ta oblika v duhu slovenskega jezika tičati, in ni je kje tujka. Kopica čisto-slovenskih imen, postavimo: Tacelj, Berbungelj, Murgelj, ***) Ščukelj, Mikelj (mike, viši duhovnik paganskih Slovanov), Pikelj; ima v genitivu na, zakaj bi toraj tudi ne bi to dovoljeno bilo — Brenceljnu in Breceljnu? Mislím, da se je moja prvotna oblika glasila: brenceli, in

da sem zavoljo blagolasja ali pokrepčevanja, kakor tudi druge besede, ktere se končavajo na vokal, postavimo: tele, katero dobi v genitivu t — teleta, prase, praseta namesti: telea, prasea, dobil med ia-n, ker moj mili brenk ni podoben oslovskemu ričanju ali riganju.

Saj tudi prijatelj, *пpиятeль* se je v pradobi glasil: prijатели, — drugače ne bi imel na konci kvake б.

Latinska prislovica pravi, če koga v jezo spravimo „oestro aliquem concitare“, — tudi jaz sem bil razljuten, ker sem najboljši patriot v Ljubljani, da ni se mi je dala veljati narodnost slovenska. Zakaj — jaz sem „Ein Krainer, aber auch Slovene“, ne pa, kakor je neki nedavno v „Tagespošti“ se zri-gal: „Ein Krainer, aber kein Slovene.“ *) Le prisiljen sem postal filolog; al sedaj, ker mislim, da me nihče več nima za „sumnega ali tujca“, bodem sopet zapustil filologijo **) in bodem ostal, kakor doslej — le humorist. Kdor hoče poslušati moj brenk, ta naj pride v Ljubljano, kjer se bodem sopet produciral v Viran-tovi gostilnici.

Prespoštovanega publika
ponižni sluga
Brencelj Obadovič m/p.

Dopisi.

V Londonu 16. maja. ***) — Minul je ves strah pred vojsko in pošlo je ž njim vse vojaško gradivo za časnike. Izložba v Parizu zvonec nosi. Koliko milijonov Angležev, če tudi nekteri časniki hudo obrekujejo izložbo, bode svoje ponosne sosede francozke obiskalo, to bi pač težko bilo povedati. — Fenijansko strašilo je zdaj zginilo iz Angležke in Irske, da ni več sluha ne duha o njem. Da bi zmirom še sodnijskih preiskav z ubogimi jetniki fenijanskimi ne bilo, pozabilo bi se lahko vse. Pa nikakor ni še borba za reformo volilno (prenaredbo volilnega reda) minula, in ta je tukaj med starimi konservativci in liberalci ter radikalci mnogo hujša kakor je v Avstrii med sedanjimi dvalisti ali vlado in pa med federalisti. „Reform League“ ali reformska zveza ima zmiraj svoje shode in brez vsega straha ponavlja svoje demonstracije. Prilika mi je bila biti pričujočemu mnogim takošnim zborom in posebno onim ogromnim demonstracijam, ki so se daleč po svetu razglasile za neko nevarno strašilo, skor da bojno vstajo. Rekel bi, da človeku, ki je od mladih nog v absolutni in despotični državi, pač ne more biti nič bolj zanimivega (ako mu je za svobodo mar), kakor udeleževati se teh zborov, ki kažejo, kaj je ná-rodna svoboda. Uboga Avstrija, kako daleč si ti še od Angležke! Da bi ti le čez 100 let dokoračila oni stan, na katerem je dan danes Angležka, tolažil bi se. Lahko se je iz Avstrije na Angležko v treh dneh pripeljati, in vendar mislil bi človek, da je na celó novem svetu, gledé političnega življenja. V Avstrii se govori o svobodni in konstituciji, pa kaj je ta? — to, da pod baronom Beustom se šopirijo Magjari, kakor jim je drago, ti „Cislajtanija“ pa pohlevno pobiraj, kar ti oni

*) To je to, kar: „ein Schwabe, aber kein Deutscher“ — o oestrum!!“

***) Naj še povem, predno se od filologije poslovim, kako se moje tete v Nordschleswigu velijo: Prva: Pinka, druga: Knoblapinka, babica: Sesiknikknakknoblapinka, prababa pa: SINGKNINGKNANGNABIABABIABIBIABINKA. Jaz se držim knjig kritičnih, zato, dragi bralec, poglej v „Zeitschrift für deutsche Mythol.“ I, 110. V nemškem mestu Ljubljani ta časopis gotovo najdeš; če ne, bode ga gosp. Muys hitro naročil, ako mu željo sprožiš. Brencelj m/p.

***) Prosimo obljubljenemu, pri isti priliki nam pa tudi naznanite, kako in kam naj Vam „Matica“, kateri ste ustanovnik, pošlje knjige, ktere kmalu izdá. Vred.

*) Šmence! slednja pa je celó po ribniški.

**) Da ne lažem, citiram: Müllenhof „Sagen“ stran 475. Mannhardt „Germ. Myth.“ str. 484. Brencelj m/p.

***) Murgelj pomenja v litevščini: „Die Seele des Abgeschiedenen.“ Brencelj m/p.

puščajo. — Veliki meeting ali zbor v Hyde-Parku 6. dne t. m. učinil je bil velik strah; naznanil se je bil dolgo časa poprej. Spominjaje se lanskega zboru v tem prekrasnem občinskem parku, je mnogo bojazlivcev, ki blizo tega mesta stanujejo, na deželo pobegnili, posebno ker je ministerstvo notranjih zadev prepovedalo ta zbor in pozvalo v London 3 polke vojakov ter policijsko moč zelo pomnožilo. Al vse ni svobodoljubnih Angležev celo nič oplašilo, temoč tim bolj osrčilo. Na ministrov razglas prišel je predsednikov Reform League, ki drzno in ostro ministerstvo kara, rekoč, da ono nima nobene pravice narodnih zborov prepovedovati, ker zakon in konstitucija angleška jih dovoljuje. In tako je bilo. Narod angleški si je svest svojih pravic, in ne bilo bi mu jih mogoče vzeti, ko bi vlada še tako zvito ravnala. Ministerstvo ni moglo najti zakona, po katerem bi bilo moglo zabraniti ta zbor, ki je proti njegovemu delovanju bil namenjen; nepostavno ravnati pa ne sme, tedaj tudi novih zakonov ne kovati samooblastno brez ljudskega dovoljenja, kakor se godi v drugih državah, kjer je ustavna vlada le na videz; — ni bilo tedaj druge pomoči, kakor dovoliti svobodno pot zboru, in vrh tega moral je še minister notranjih zadev, da ni bil vladi na sramoto, iz ministerstva izstopiti. Zbor je bil vreden stvari, za katero se bori, pokazali so svobodni možaki, da nikakor še ni rogovilež, kdor se za svobodne naprave na poti postave bojuje. — 13. dne t. m. ponoči imelo je angleško geografično društvo veliki zbor; udeleževal sem se večkrat teh zborov, pa posebno zanimiv je bil zbor to noč. Več izvrstnih geografov je govorilo, posebno pa eden najizvrstnejših, ki je o Kini govoril, je navdušeno ruski napredek v Azii hvalil, rekši, da za razširjenje civilizacije ter vednosti geografične in historične imajo dandanes Rusi največe zasluge, in Angleška naj se ne boji, ako jej bodo kmalu sosedje v Indijah vzemši Kino. Anglež je sicer ošabno-ponosen; vendar odkritosrčno pripoznava, da tudi Slovani širijo kulturo. Želel bi si bil marsikterega kulturonosca nemškega pri tem zboru, da bi bil slišal dokaze iz ust Angleža, da kultura ni samotrštvo Velikonemcev. — Krojači (žnidarji) londonski so že čez mesec dni na delopustu (po angleški „strike“) to je, opustili so delo, dokler se jim plača ne poviša. Zato zdaj skoro dobre sukne dobiti ne moreš. — Prošli teden je bila tukaj vročina kakor meseca julija; ta teden pa imamo mraz kakor januarja meseca.

Iz Velikovca na Koroškem 24. maja. † — Sopot nas je zadela nesreča ognja. Pogorela je neka kmetija, četrt ure od Velikovca. Nesreča je toliko večja, ker je zgorel tudi en hlapec in čez malo dni potem umrla neka dekla, ktera je bila zelo opečena. Kmet sam je nevarno ranjen. Pokončal je ogenj še 24 ovác, 3 konje, nekaj svinj in goved. Začelo je v sredi noči goreti, ko je vse mirno spalo; rešiti tedaj ni bilo nič mogoče. Zavarovan je bil pogorelec za 600 gold. Kakor se govori, je gospodar sam ogenj zatrosil. Zato bodite previdni ljudje! — Vreme se je zdaj hipoma drugače zasukalo. 2 dni neprenehoma močno dežuje, danes pa je padel celo sneg.

Iz Doline pri Trstu. (Volitev.) Volitve novih srenjskih odbornikov in županov so se pri nas dovršile. Ob 8. uri zjutraj so se zbrali odborniki dolinske županije, in okrajni predstojnik gosp. Piccoli. Po kratkem pogovoru je bil za župana enoglasno voljen gosp. J. Mahnič, vrli gospodar. Po dokončani volitvi je bila vesela malica, ktero so spremljale mnoge zdravice. Treba bi bilo, da bi se kaj več o tem govorilo; al kdor se v dolzih 13 letih ni sam zmodroval, temu je vsaka beseda le bob v steno. Rodoljub.

S Tuhinja 25. maja. (Peticija do c. k. poštne direkcije. Sneg konec maja.) Iz Vabaše v Ameriki piše gosp. misijonar Trobec v „Danico“, da imajo tam še v divjih krajih, kjer koli je kakih pet ali šest hiš skupaj, že svojo pošto. Kako je pa pri nas v stari mnogoobljudeni Evropi? Pri nas v tuhinjski dolini, kjer je pet fará: selska, šmarska, tuhinjska, špitališka in motniška, ki štejejo 5000 duš in tedaj tudi več sto hiš, lastne pošte nimamo, tedaj moramo svoja pisma dobivati iz Kamnika ali pa Vranskega. Dasiravno je poštni gospod v Kamniku zelo skrben in pisma oddaja, kadar le Tuhinjca v Kamniku vidi, vendar se dostikrat prigodi, da se pošiljanje zelo zakasni, in pismo iz Beča v Pariz dostikrat prej pride, kakor iz Ljubljane v Tuhinj. Primeri se tudi lahko, da se osebam zarad tega hudo godi; ako bi, na priliko kdo denarja potreboval do kakega gotovega obroka, kako neki bi ga dobil, ako še njegovo pisanje ni prišlo tistim v roke, do katerih je pisano. Prav bi bilo, ako bi vsaj trikrat v tednu iz Kamnika na Vransko šla in bi imela v sredi tuhinjske doline svojo postajo. Če je pa to nemogoče, naj bi pa šla navadna pošta, ki gre vsaki dan čez krašensko dolino na Vransko, vsaki drugi dan čez tuhinjsko dolino na Vransko; saj je pot po tej ali uni dolini enako dolga, morda še čez Tuhinj malo krajša. Naj blagovoli slavna poštna direkcija to reč prevdariti, in ako je mogoče, naj postreže zapuščenim Tuhinjcem v tej reči. Priporočamo pa to zadevo tudi kupčijski zbornici kranjski. — Včeraj je bila v tuhinjski dolini huda uima; sneg je padel 4 prste na debelo, vse žita so na tleh. Bog se usmili revnega kmeta!

Izpod Šmarne gore 26. maja. † — Preljubenzjive deklice, izvrstne pevke in igralka na orglah in glasoviru, pred vsem pa prezveste hčerke matere Slave, Manice Škulj-eve ni več! Umrla je po polletni boleznini na sušici v najlepšem cvetju svoje nadepolne mladosti, stara še le 21 let, 24. maja domá na Vikrčah, in pokopali smo jo danes popoldne v Smeledniku. Sprevod, kterege se je udeležilo tudi več Ljubljančanov, bil je sijajen. Na grobu so v poslednjo slovó njej, ki je petje tolikanj ljubila, zapeli ljubljanski Sokolci in dijaki tri pesmi. Večni jej bodi spomin! Žalostno in nesrečno rodovino njeno pa tolažimo z besedami, na veke resničnimi:

Blagor mu, kateri v Gospodu zaspí,
V slavi nebeški se tam prerodí!

Iz Šentvida nad Ljubljano. — ? — Ljuba nam „Danica“ je v 13. listu prinesla dopis iz Črnič pod naslovom „Vredba in namen čitalnic“, v katerem povdarja tudi to, da kmetom ni v nikakoršno korist, ako v čitalnicah špogajo plese in igre. Ako se ne motim, bila je naša čitalnica prva kmetiška na Kranjskem, ktero smo koj tako vredili, da plesa ne bo v naši čitalnici. Kratkčasne in pametne igre, to je, glediščine igre, v poštenu družbi pa, mislim, da nikakor niso napčne. Kajti namen čitalnic je ljudstvo izobraževati in jezik likati; ravno v to pa dobre igre pripomorejo veliko. Pri vsem tem imajo udje pošteno veselje, zraven pa še gotov dobiček, kajti v čitalnici imajo deset, dvanajst ali še več časnikov za tak denar, da bi en sam s tem denarjem si komaj mogel en časnik naročiti. Prave čitalnice so ljudstvu gotovo na vsak način koristne, bodi si kmetu bodi si gospodu. Že s tem, da se imenujejo čitalnice ali bralnice, je rečeno, da prvi in glavni njih namen je to, da udje dobivamo mnogovrstnega berila za poduk in kratek čas. Kdor dan danes nič ne bere, ker brati ne zna ali brati noče, temu je svet zapazen s plotom, da ne vidi dalje, kakor seže. Tak človek pa je sedanji čas v resnici uboga reva. Ker pa človek na svetu vendar ne more biti brez poštenega ve-

selja, res ne vemo, kaj bi ga moglo, ako je v družini, bolj razveseljevati, kakor to, da v igrah vidi pred seboj, kaj ljudje počenjajo na svetu; toliko bolje pa še, ako je v igrah tudi zrnice dobrega poduka.*)

Iz Ljubljane. Po dopisu c. kr. deželne vlade od 19. t. m., ki ga je prejel deželni odbor, je Njih Veličanstvo potrdilo sklep deželnega zbora, da se §. 54. deželne volilne postave premeni tako, da (in na tem je največ ležeče) tudi v prihodnji 6letni dobi kranjskega deželnega zbora se smejo predlogi staviti za premembo sedanjega volilnega reda, ako je čezpolovičnica glasov za tako premembo; vsi drugi predlogi o premembi volilne postave §. 3., 5., 7., 9., 10., 11., 12. in 18. pa niso potrjeni. — Potrjen je tudi sklep deželnega zbora, da se srenjska cesta iz Begunj čez Cerknico do tistega mesta, kjer se stika s planinsko-loško cesto, skliče za skupno (konkurenčno) cesto.

— C. kr. predsedništvo deželne vlade po posvetovanji z c. kr. višo deželno sodnijo v Ljubljani ni vslišalo po deželnem zboru 1. sušca t. l. prošnje občine Št. Jernejške, da bi spadala pod c. k. novomeško okrajno gosposko, temveč hoče, da ostane pod krškim kantonom; tako tudi s priporočilom deželnega zbora podane mu prošnje občine Police in Žaline, da bi prišle pod ljubljanski kanton, žalibog! ni vslišala.

— (*Volitve za mestni zbor*) so bile včeraj večidel končane. V 3. razredu sta bila po nasvetu „mestjanskega volilnega odbora“ skoro enoglasno voljena dr. E. Costa, sedanji mestni župan s 134 glasovi, in pa trgovec V. C. Zupan s 132 glasovi od 137 volilcev, ki so v tem razredu prišli volit; — kandidata „nemškega centralnega odbora“ mizar Hansel in pa lakirar Eberl sta dobila le po 2 in 3 glasove. Ravno tisti dan pa je prinesla „Tagespošta“ dopis iz Ljubljane, da nemška stranka „ima veliko upanja, da dr. Costa s svojo duhovno asistencijo pade.“ Koliko smeja je naredila neumna ta pisarija po Ljubljani, lahko si vsak bralec sam misli. Dr. Costa, mož, ki vse svoje rivale preseže saj za 10 glav, je se ve da tej stranki strašen trn v peti, tako pa tudi dva duhovna, ki ju je mestjanski odbor nasvetoval za odbornika. — V 2. razredu so bili izvoljeni dr. Schöppel (priporočan tudi od mestjanskega odbora), dr. Zupan (ki je temu odboru pisal, da ne sprejme več volitve), K. Dežman, F. Mahr in E. Terpin — vsi kandidati „nemškega“ ali „liberalnega“ volilnega odbora. Tako ga dopisnik ljubljanski v „Tagespošti“ sam imenuje; tedaj mu moremo ta epitheton že verjeti. Da je „nemšk“, to že davno ni nobena skrivnost več; da pa ta odbor zastopa „liberalno stranko“ („denn so dürfte man sie wohl am treffendsten nennen“, pravi „Tagespošta“) dopisniku tudi radi verjamemo, saj tudi c. k. policijski komisar stoji v vrsti te stranke. Če tudi v 2. razredu nikakor ni mogoče, da bi „mestjanski odbor“ zmagal s svojimi kandidati, ako pridejo volilci 6 različnih vrst tega razreda volit, vendar so kandidati mestjanskega volilnega odbora korar Zupan, trgovec Jamšek in hišnik Schreiner dobili po 157 do 150 glasov, tedaj le za kakih 30 do 40 manj od unih, ki so bili izvoljeni; res

tedaj, da so padli, al padli so častno, ne pa, kakor una dva kandidata „nemškega odbora“! — Včeraj je bila volitev 1. razreda. Že zjutraj rano so odborniki „nemškega odbora“ Mahr, mladi Šamassa, Trpin itd. švigali po mestu in predmestjih in vabili volilce v mestno hišo k volitvi, in res njih trud ni bil zastonj. Njih kandidati V. Seunig (z 97 glasovi), dr. Zupančič (z 88), A. Malitsch (z 88) so zmagali, dva pa nista dobila čezpolovičnice glasov (86), tedaj je danes oža volitev, v katero pridejo Gustav Tönies, dr. Zupanec, dr. Pfeffrer in dr. Recher, ki so dobili po 84 in 83 glasov. Mestjanski volilni odbor tedaj živo priporoča volilcem, ki so dozdej zaupanje stavili vanj, naj pridejo danes (od 8. do 12. ure) gotovo še enkrat volit in naj volijo vsi: gosp. dr. Zupanca, ki je že dozdej v mestnem zboru marljivo delal, in gosp. Tönies-a, kateri bode zlasti v stavbinih zadevah zboru dobra moč.

— Prečastiti c. k. deželni poglavar gosp. Conrad pl. Eybesfeld blagovolil je počastiti narodno našo čitalnico s tem, da jej je kot ud pristopil z blago svojo rodovino.

— Iz Dunaja se nam piše, da v političnih dogovorih naši poslanci in ostali slovenski poslanci stojé zdaj s Poljaci in Tirolci, ker so, kakor naši, „avtonomisti.“ Ker žalibog! ni Slovanov iz Češkega in Moravskega, in ker ta zbor zopet ne zastopa cele Avstrije, ampak le Cislajtanijo, šteje slovanska stranka v tem državnem zboru le 8 Slovencev. Grof Koronini je šel med Nemce in sedí na drugi grofovski klopi v središču.

— Za gotovo smo slišali, da se navadna slovesnost v postojnski jami ne bode preložila, ampak da bode o binkoštih, kakor je navada. Po takem imamo pričakovati obljubljenega dohoda milih nam Hrvatov, ktere bojo tudi rodoljubni Notranjci gotovo srčno sprejeli.

— Glavni odbor kmetijske družbe ravno zdaj podružnicam razpošilja imenik udov kmetijske družbe, da en iztis dajo vsakemu udu. Kdor ga ni dobil, naj se obrne do gosp. predstojnika svoje podružnice.

— 24. in 25. dan t. m. sta bila kmetijstvu našem sila nesrečna dneva. Od več strani nam dohajajo žalostne novice. 24. dne smo imeli sneg, 25. dne je pa slana sém ter tje škodovala. Iz prijateljskega dopisa iz Belepeči na Gorenškem od 25. maja posnamemo sledeče: Včeraj je tukaj ves božji dan snežilo. Na ravnem sicer sneg ni nikjer obležal; al strašno slano imamo danes. Pa saj ni čuda. Mraz je kakor pozimi, in zjutraj je bilo do pol palca ledú na vodi v posodah. Poljske rastline je jako poškovala zmrzlina; turšico in fižol gotovo bomo morali v drugo saditi! Uboštva je bilo dosedaj dosti zato, ker se v dobrih letinah na majhnih naših posestvih ne pridelata toliko, kolikor za hrano potrebujemo. Vrh tega nas pa še visoki davki z nakladami, posebno pa nesrečna sekvestracija gozdov že čez dvanajst let, tarejo. Namesti da bi gozdi nam v pripomoček živeža bili, nam oni nakladajo velike davščine za sekvestra. Bog pomagaj!

— Že več dni se nahaja v Ljubljani veliko kónj, ki dohajajo iz Ogerskega in grejo na Francozko.

— (*Dramatiško društvo.*) Po sklepu osnovalnega odbora v III. seji razposlala so se in se še vedno razpošiljajo vabila na pristop k dramatiškemu društvu vsem slovenskim čitalnicam v več iztisih in tudi posameznim rodoljubom po vsem Slovenskem. Posamezni gg. rodoljubi, ki so dobili po več iztisov, naj blagovolé je razdeliti med svoje domoljubne prijatelje. Nadjamo se, da si pridobi mnogo podpornikov to novo društvo. Za poverjenika v Celju oglašil se je gosp. France Kapus, trgovec in prvosednik celjske čitalnice. Gosp. dr. Jan. Bleiweis je izročil odboru

*) Mi pa dodamo temu še tudi to, da — če že na svetu mora biti ples, in podoba je, ker so že stari naši očaki plesali in bodo plesali tudi potomci za nami — bi bilo le to želeti, da bi se nikjer drugod ne plesalo kakor v čitalnicah, kajti tu je poštena družba in se nobena nerodnost nikoli ne godí, ker sto in sto oči pazi nad čednim obnašanjem. Al vse drugo je s plesom na podih in v krčmah: tu tu se godijo pri plesu res nespodobne reči, ktere žalijo poštenje in nravnost. Ne čudimo se tedaj, da on, kdor meri ples v čitalnicah po merilu iz poda ali krčem vzetega, izobčuje ples po pravici. Zató veljá že star pregovor: „Qui bene distinguit, bene docet.“
Vredništvo.

sledeče tri igre: „Slovenski Jurček“ v 3 djanjih, spisal Fr. Jaroslav; „Kovač“ v 1 djanji poslovenil Novomeščan, in „Repatica“ v 1 djanji, poslovenil Novomeščan. Gosp. Drag. Šauperl, kaplan v Laškem trgu, poslal je slovensko prestavo Schakspeareovega „Hamleta“ in gosp. Penn je naznanil svojo žaloigro „Ilija kmečki kralj.“ Vse te stvari pridejo na razgovor v IV. seji osnovalnega odbora, ki bode danes zvečer ob 8. uri.

— Iz loterijskih naznanil pozvedamo, da so ljudje na Kranjskem leta 1864 v malo loterijo zastavili 200.000 gld., iz nje pa dobili 115.000 gld. — Iz tega se pač očitno vidi, kdo ima dobiček od loterije.

— (*Postano.*) Na vratih na kant djane in zaprte bukvarnice Wagnerjeve je nabito naznanilo, da se njeni prostori od sv. Pavla naprej v najem dajo. Ker je g. Wagner po naročilu izdajal „Klasje domačega polja“ in ker so mu nekteri naročniki nekoliko naročnine naprej plačali, in ker se ne vé, kam je kopita pobral, vprašamo: ali se bode „Klasje“ še nadaljevalo in kje se bode izdajalo? ako pa prestane, kako se povrne predplačana naročnina, in kam se je zato naročnikom obrniti? En naročnik v imenu več družih.

— (*Odgovor na vprašanje gosp. A. Ž. na Žagi.*) Po razpisu c. kr. deželne vlade od 2. aprila l. l. (v „Oglasniku“ šte. 12.) dobijo tisti naši ranjenci v lanskih vojskah to miloščino, ki so bili pri 17. regimentu pešcev in v 7. in 9. batalijonu strelcev (jagrov). Po takem bi bili deležniki razpisane miloščine samo ti vojaki. Al ker namen te dobrotne naše domače naprave obsega menda vse naše domače vojake, bi po naših mislih vsak ranjen vojak, ki je Kranjec, če tudi je služil v kakem drugem polku, smel prositi te milošnje.

— (*Zahvala.*) V nedeljo 12. dne t. m. je potovala družbica iz Ljubljane k sv. Katarini na goro. Visokočastiti župnik gosp. Perjatel jo sprejme preprijazno in k sebi povabi. Pri sv. maši čudili smo se izvrstnemu petju; še bolj pa se zavzamemo, ko po večernici zadonijo pesmi vsake vrste, celó srbske in hrvaške. Vse je bilo židane volje in dan je pretekkel, ko bi mignil. Vidilo se je tudi pri tej priložnosti, kako kmetje svojega dušnega pastirja čislajo in spoštujejo. — Družbica si v dolžnost šteje, očitno se zahvaliti prečastitemu gospodu za prijazno postrežbo in za veselje, ktero jej je napravil s petjem. Nihče se ni nadjal v visocih hribih tako izvrstnega petja in tako izurjenih pevcev. — Ob enem pa se priporoča tudi Novakov „Omnibus“ za tako potovanje zavoljo nizke cene in hitre vožnje. Mi smo bili jako zadovoljni.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Preteklo sredo je Njih Veličanstvo cesar z ogovorom slovesno odprl državni zbor. Obé zbornici (zbornica gosposka in zbornica poslancev) ste bili zbrani; nadvojvodov, kakor v prejšnjih zborih, to pot ni bilo zraven; zato je nagovor cesarjev bil tudi le ta, da je pozdravil pričujočo skupščino z besedami: „spoštovani gospodje obeh zbornic državnega svetovalstva!“ Nadvojvodov pa neki zato ni bilo to pot pričujočih, ker oni so principi celega cesarstva, v sedanjem državnem zboru pa je nadomestovana le polovica njegova, tedaj za samo polovico ne morejo pričujoči biti. Tako je dvalizem, to je, razcepljenstvo na dve polovici, povsod na poti, kamor koli se ozremo. Prestolni govor sam je tudi na dve polovici razdeljen: v prvem delu se giblje o zadevah dežel, ki so takraj Litave, v drugem povdarja zadeve un kraj Litave, to je, ogerske.

V prvem delu zagotavlja Njih Veličanstvo ustavno vladstvo, obeta postavu odgovornosti ministerske, premembo §. 13. februarkega patenta, po katerem bi se ustavna vlada hipoma lahko premenila v samovladstvo, razširjenje samouprava (avtonomije) itd. V drugem delu govori cesar bolj kot kralj ogerski in potrebo povdarja, da državni zbor potrdi to, kar se je Ogrom dalo ali kar se jim dati hoče; Njih Veličanstvo pravi, da bi ga to zeló žalilo, ako bi državni zbor ne pritrtil spravi z ogersko deželo, ker to bi ne bilo državi na prid; na novo bi se poskušalo marsikaj, pa vspeha bi ne imelo. Prevdarek stroškov in dohodkov državnih se za letošnje leto ne bode zboru predložil, ker za potrebščine tega leta je že skrbljeno; za drugo leto pa se bode ta prevdarek sestavil z dogovorom obéh polovic državnih. O unanjih zadevah je v prestolnem govoru malo rečenega. Konečno Njih Veličanstvo željo izgovarja, da naj vsi narodi Avstrije kakoršnega koli plemena, kakoršnega koli jezika se vstopijo okoli cesarske zastave in veselega srca zaupajo besedam začetniku cesarske rodovine, da Avstrija bode pod varstvom Vsegamogočnega stala in cvela do poznih poznih časov. — Na nekterih krajih je bil prestolni govor z glasno pohvalo sprejet; sploh pa minister Beust, kteremu se pripisuje osnova tega govora, ni bil tako srečen, da bi bil posebno ogrel poslance. Navada parlamentarna je, da na prestolni ogovor zbor odgovori s pismom (adreso), in tako bode tudi v tem zboru. Po predlogu barona Pratobevere se je v ta namen volil odsek, ki naj osnuje to pismo in to osnovo prinese potem v občni zbor. Reklo se je, da iz vsake dežele naj se v ta odsek (15 poslancev) volijo zastopniki; bila je pa to le lepa beseda, resnica pa ne, ker v tem odseku ne nahajamo nobenega Tirolca, nobenega Dalmatinca, pa še drugih ne. Slovenske dežele so zastopane po dr. Tomanu. Ta adresin odsek se je brž ustanovil, barona Pratobevera (nekdanjega ministra) za predsednika, pl. Kaisersfelda (dvalista z dušo in telesom) za njegovega namestnika, za zapisnikarja pa barona Tintia in dr. Tomana izvolil. 25. je imel odsek ta prvi shod; ministra Beust in Beke sta bila tudi pričujoča; sklenilo se je, da mora vsak molčati o tem, kar se govori in sklepa v teh shodih. Nemci so bili izprva razcepljeni na dva kampa (kluba), enemu je bil vodja Herbst, družemu Kaisersfeld; zdaj sta se že zedinila v enega, kateri je te vere, da „sprava z Ogri je stvar, zoper katero ni nič več govoriti.“ Teh nemških možakov se šteje zdaj 63. — Vse drugo, kar se je godilo dozdej v državnem zboru, nima posebne politične važnosti. Pravo življenje se začne tedaj v državnem zboru še le z obravnavo adrese. —

Deželni zbor ogerski, ali, kakor se rad baha „državni zbor“ ogerski, se je 17. dne t. m. tistih postav lotil, ktere morajo pred kronanjem ogerskega kralja gotove biti. V ta namen je predsednik ogerskega ministerstva grof Andrassy deželnemu zboru predložil osnovo 6 deželnih postav. Ker je treba, da naši bralci vejo, kaj počno zdaj Ogri, zato jim na kratko podamo teh 6 načrtov:

I. Zakonsko osnovo v tem, kako da se rešijo v kupne zadeve, ktere obstojé med deželami ogerske krone in drugimi pod gospodstvom Njih Veličanstva, stoječimi deželami.

Po kratkem govoru prednaša iz elaborata 67 to, kar spada k temu in končá s tem, da bodo naredbe tega zakonskega članka, ktere se ozirajo na obravnavanje skupnih stvari, dobile pravo moč še le takrat, kadar jih bodo sprejele po ustavni poti dežele Njih Veličanstva, ktere ne spadajo k ogerski kroni.

II. Zakonska osnova o premenjenji onih naredeb

III. zakonskega čl. leta 1847. in 1848., ktere zadevajo pravo palatina kot kraljevega zastopnika.

1. Njih c. kr. Veličanstvo izvršuje osebno izvršujočo moč z ogerskim ministerstvom na temelju postav in ustave; ker je pa III. zak. čl. leta 1847 in 1848 dal izvršujočo moč tadanjemu palatinu, kadar Njih Veličanstvo ni bilo nazoče, zato se vzame moč §§. 2. 3. 9. 11. 17. 19. 24. in 38. omenjenega zak. čl.

2. Volitev palatina se odloži dotle, ko bo vredjen obsežek delavnosti palatinove.

III. Zakonska osnova o premenjenji §. 12. čl. III. l. 1847. in 1848., kteri zadeva sestavljanje ministerstva. Ta paragraf je premenjen sledeče: na predlog predsednika ministerstva imenuje Njih Veličanstvo ministre.

IV. Zakonska osnova o preuredbi §. 6. zak. čl. IV. l. 1847. in 1848. Ta §. je prenarejen in povdarja, da se ima deželni zbor, ako se primeri, da ga Njih Veličanstvo razpusti ali da se seje odlože, pred ko ministerstvo račune za preteklo leto podá in proračun za prihodnje leto predloži, gotovo še v tistem letu in v takem času sklicati, da se more v zboru pred koncem leta obravnavati o dokončanih računih in o proračunu za prihodnje leto.

V. Zakonska osnova o provizoričnem preklicu one naredbe §. 5. zak. čl. V. leta 1847. in 1848., ktera zadeva zastopništvo čajkijskega okraja in banaške vojaške krajine.

Dokler se zdajna vojaška organizacija v vojaški krajini ne premeni na postavni poti, dotle se prekliče omenjeni zaukaz §. 5. zak. čl. V. leta 1847. in 1848. Vsled tega je volil čajkijski okraj 1 in banaška krajina 2 poslanca v deželni zbor ogerski.

VI. Zakonska osnova o ustavljenji zak. čl. XXII. leta 1847. in 1848., kteri zadeva narodno stražo.

Zak. čl. XXII. se prekliče dotle, ko bo uravnava brambe na postavni poti zvršena.

To so predlogi vladini; te dni se začne v zboru ogerskem razprava o njih.

Potem je odgovoril minister notranjih oprav baron Wenkheim na interpelacijo, ktero je stavil 16. t. m. poslanec general Stratimirović zarad izraza „Rajc“ namesto „Srb“, kterege je minister rabil v enem dopisu na kraljevo mesto Sombor in zarad tega, ali je vlada pripravljena prejemati ne le magjarske, ampak tudi v drugih jezikih sestavljene zapisnike in predloge.

O prvem delu vprašanja pravi, da v imenu „Rajc“ on ne vidi nič žaljivega. To ime se nahaja v postavah, in jez sem ga že večkrat rabil, pa nikogar mislil žaliti. V drugem delu vprašanja pa odgovori, da mora zapisnike le v magjarskem jeziku prejemati, in da to naredbo ne tirja le postava, ampak tudi pravica in naglo uradovanje. Poslanec Branovački se oglasi zoper to, da se najde izraz „Rajc“ v zakonu in prosi ministerstvo, da rabi nadalje le „Srb.“ Naposled izreče general Stratimirović, da ga je ministrov odgovor še bolj preveril, kako silno je potrebno, da se naprej ustanovi postava za pravo narodnosti in jezika. Zato bode tudi kmalu predložil zboru dotično osnovo.

Kako silno potreba je nemagjarskim narodom te postave, to se vidi iz odgovorov ministra, posled katerih se ne priznava nemagjarskim jezikom enakopravnost, ker le magjarski ima vladati kakor je poprej nemški. — Kako škodljiv je dvalizem Avstrii, videli smo zopet te dni v časniku „Der Arbeitgeber“ (list 527.), kteri izhaja v Frankfurt a. M. V sestavku pod naslovom „Oesterreichische Wirthschaft“ toži, da 600 prošenj za podeljenje privilegij ali patentov iz raz-

ličnih držav nerešenih leži pri ministerstvu kupčijstva, ker za ogersko deželo si ogersko kupčijsko ministerstvo pridržuje deljenje patentov, naše (cislajtansko) ministerstvo pa hoče to pravico imeti za vse dežele pod avstrijskim cesarjem, in to prav po pravici; zdaj je tedaj pravda o tem, in državni zbor jo bo moral tudi razsoditi; do tistihmal pa bojo — ležale te prošnje nerešene na škodo obrtnijstvu. „Če ob času prekucij — piše „Arbeitgeber“ — ko se vlada in narod pravdata za velika pravila, se take nenaravne reči godijo, se kaj tacega še zapopasti dá; če pa ogerski minister kupčijstva pravi: „Patente za Ogersko dovoljevati, je moja reč“, in avstrijski kupčijski minister na to odgovarja: „To mora državni zbor razsoditi“, in če po tem takem do tistihmal, dokler državni zbor ne razsodi te pravde, se ne delijo patenti niti za Avstrijo niti za Ogersko, tedaj ni težko razumeti, da to nikakor ni korist obrtnijstvu avstrijskemu. —

20. t. m. je izvolil zbor hrvaški svojega podpredsednika dr. Subotića in odvetnika dr. Šrama, da nosita adresu pred kralja na Dunaj. Toda deputacije niso pustili pred lice kraljevo, in, kakor se pripoveduje po Zagrebu, tudi pri kancelarji gospoda poslanca nista bila milostivo sprejeta. Zastopniki so med tem osem dni šetali se po zagrebškem tlaku in čakali odgovora. Odbori so sicer delali, ali brez vspeha. Ko je bilo izdelanih nekoliko zakonskih predlogov in je 15 odborikov zahtevalo sejo, je ban po zapovedi kancelarjeve prepovedal vsako sejo, dokler ne pride kraljev odgovor. 26. maja se je raznesel glas, da je pismo prišlo in res je bila za 27. dan t. m. ob 10. uri seja napovedana. Ban sam je predsedoval danes in ko je bil zapisnik zadnje seje prečitan in odobren, podá ban kraljevo pismo bilježniku; zbor ustane in stoječe posluša: da je zbor razpuščen, ker se ni nadjati sporazumljenja med njim in med vlado, in da bo vlada poklicala drugo zastopstvo. Sè živio-klici na kralja se je potem zbor razšel. — V Moskvo potujoči Slovani so bili povsod z veliko slavo in srčno gostoljubnostjo sprejeti; iz Petrograda, kjer so jih slavili na vso moč, so se odpeljali v ponedeljek. Drugi pot kaj več povemo o tem. — Turki še dozdej niso mogli vstajnike na Kreti premagati in jih težko kdaj bodo. Omer paša, kteremu se je zadnji čas vodstvo izročilo, je zgrabil s 16.000 vojaki v soteski Kalikrati 7000 vstajnikov. Ti so zapodili vso njegovo armado, od ktere je pri tem boju zgubil 3000 mož. — Na Balkanu vpor raste in turška vlada se boji, da vstane tudi v deželah, ktere mejé na Bulgarsko.

Žitna cena

v Ljubljani 25. maja 1867.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 40. — banaške 7 fl. 56. — turšice 4 fl. 14 — soršice 5 fl. 12. — rži 4 fl. — — ječmena 3 fl. 40. — prosa 3 fl. — — ajde 3 fl. 40. — ovsa 1 fl. 90.

Kursi na Dunaji 28. maja.

5% metaliki 59 fl. 75 kr. Ažijo srebra 124 fl. 50 kr. Narodno posojilo 70 fl. — kr. Cekini 5 fl. 98 kr.

Loterijne srečke:

V Gradcu } 22. maja 1867: 42. 79. 87. 37. 74.
na Dunaji } 68. 39. 90. 66. 82.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunji 5. junija.

V Trstu 18. maja 1867: 8. 34. 30. 57. 44.
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 29. maja 1867.